

Tillögur starfshóps um bótaskylda atvinnusjúkdóma

Útgefandi:

Heilbrigðisráðuneytið

Tillögur starfshóps um bótaskylda atvinnusjúkdóma

Nóvember 2022

hrn@hrn.is

www.hrn.is

Umbrot og textavinnsla:

Heilbrigðisráðuneytið

©2022 Heilbrigðisráðuneytið

ISBN 978-9935-515-24-7

Efnisyfirlit

1. Inngangur	4
2. Helstu tillögur starfshópsins.....	5
2.1 Drög að reglugerð.....	5
2.2 Listi Evrópusambandsins yfir atvinnusjúkdóma.....	6
2.3 Leiðbeiningar Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma.....	6

1. Inngangur

Hinn 12. nóvember 2021 skipaði heilbrigðisráðherra starfshóp og fól honum að setja saman drög að reglugerð með yfirliti yfir bótaskylda atvinnusjúkdóma, sbr. lög nr. 45/2015 um slysaftryggingar almannatrygginga, með síðari breytingum.

Með þeim breytingum sem gerðar voru á lögum um slysaftryggingar almannatrygginga sem samþykktar voru á Alþingi 13. júní 2021 var ætlunin að skýrt yrði að tryggingarvernd laganna næði einnig til bótaskyldra atvinnusjúkdóma. Við lögin bættist ný grein þar sem atvinnusjúkdómar voru skilgreindir í fyrsta skipti hér á landi. Atvinnusjúkdómur er nú skilgreindur sem sjúkdómur sem orsakast af vinnu eða aðstæðum í starfsumhverfi. Þannig er lögð áhersla á að orsakasamband við vinnu liggi fyrir. Lengi hefur verið kveðið á um í lögum að ráðherra skuli ákveða með reglugerð að tilteknir atvinnusjúkdómar skuli vera bótaskyldir. Slík reglugerð hefur ekki verið sett og því ekki að öllu leyti skýrt til hvaða sjúkdóma tryggingin nær.

Starfshópin skipaðu:

- Hanna Sigríður Gunnsteinsdóttir, án tiln., formaður
- Anna Birgit Ómarsdóttir, án tiln.
- Sigurður Einarsson, tiln. af Vinnueftirlitinu
- Helgi Guðbergsson, tiln. af Sjúkratryggingum Íslands
- Magnús M. Norðdahl, tiln. af ASÍ
- Andri Valur Ívarsson, tiln. af BHM
- Hrannar Már Gunnarsson, tiln. af BSRB
- Jón Rúnar Pálsson, tiln. af Samtökum atvinnulífsins
- Ellisif Tinna Viðarsdóttir, tiln. af Sambandi íslenskra sveitarfélaga
- Sonja María Hreiðarsdóttir, tiln. af fjármála- og efnahagsráðuneytinu
- Stefán Daníel Jónsson, tiln. af félagsmálaráðuneytinu

Fyrsti fundur starfshópsins var haldinn 6. janúar 2022 og hittist hópurinn í alls 7 skipti. Fulltrúar hópsins leituðu ráðgjafar og upplýsinga frá sérfræðingum Vinnueftirlitsins og Sjúkratrygginga Íslands við vinnu sína.

Í þessari skýrslu er gerð grein fyrir helstu tillögum hópsins. Með skýrslunni fylgja afrit af gildandi lögum nr. 45/2015, um slysaftryggingar almannatrygginga, drög að reglugerð um atvinnusjúkdóma, listi Evrópusambandsins um atvinnusjúkdóma og leiðbeiningar Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma.

2. Helstu tillögur starfshópsins

Tillögur starfshópsins byggja á þeim verkefnum sem tiltekin eru í skipunarbréfi heilbrigðisráðherra. Þannig hefur hópurinn gert drög að reglugerð sem ber heitið *Reglugerð um atvinnusjúkdóma*. Þar eru lögð til ákvæði sem fjalla um orsakasamband sem þarf að vera milli atvinnusjúkdóms og starfsumhverfis auk þess sem lagt er til að listi Evrópusambandsins yfir atvinnusjúkdóma verði tekinn upp hér á landi. Kemur listinn fram í viðauka við reglugerðina. Þá hefur hópurinn látið þýða leiðbeiningar Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma en gert er ráð fyrir að litið verði til þeirra við mat á því hvort rekja megi orsakir sjúkdóms til starfsumhverfisins og því vísað til þeirra í reglugerðardrögunum. Leggur hópurinn jafnframt áherslu á að leiðbeiningarnar verði kynntar og hafðar vel sýnilegar á vefsvæðum bæði Sjúkratrygginga Íslands og Vinnueftirlitsins. Umræða varð innan starfshópsins um hver fyrningarfrestur bótakrafna vegna atvinnusjúkdóma væri og hvort rétt væri að taka upp ákvæði um það í reglugerðina. Að mati hópsins er ekki talin heimild til að fjalla sérstaklega um það í reglugerðinni þar sem skýrt er kveðið á um það í lögum um slysatryggingar almannatrygginga að lögin gildi um bótaskylda atvinnusjúkdóma, eftir því sem við getur átt. Samkvæmt lögnum er hinum slasaða greiddar miskabætur skv. 4. gr. skaðabótalaga, nr. 50/1993. Um fyrningu slíkra krafna fer samkvæmt lögum um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 og því ljóst að sama gildir um bætur vegna atvinnusjúkdóma. Ef gera á breytingu á því þyrfti að koma til lagabreyting.

2.1 Drög að reglugerð.

Reglugerðardrögin byggja á leiðbeiningum Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma og skiptast í þrjá kafla. Í I. kafla er gildissvið afmarkað þannig að reglugerðin nái til viðurkenningar á rétti slysatryggðra skv. lögum nr. 45/2015, um slysatryggingar almannatrygginga, til bóta vegna atvinnusjúkdóma. Markmiðið sé að tryggja slysatryggðum bætur vegna atvinnusjúkdóma sem slysatryggðir greinast með óháð tekjum þeirra.

Í II. kafla eru ákvæði um hlutverk Sjúkratrygginga Íslands sem annast framkvæmd reglugerðarinnar, hvernig umsóknur skuli háttað og heimild til að kæra ákvarðanir Sjúkratrygginga Íslands til úrskurðarnefndar velferðarmála.

Í III. kafla eru m.a. ákvæði um nauðsyn þess að orsakasamband þurfi að vera til staðar við vinnu eða aðstæður í starfsumhverfi svo sjúkdómur, sem fram komi á lista í viðauka I við reglugerðina, geti talist atvinnusjúkdómur. Þá byggist 7. gr. reglugerðardraganna á ákveðnum grunnþáttum úr leiðbeiningum Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma.

2.2 Listi Evrópusambandsins yfir atvinnusjúkdóma.

Listi Evrópusambandsins hefur verið þýddur og fylgir hann með reglugerðinni sem viðauki I.

2.3 Leiðbeiningar Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma.

Leiðbeiningar Evrópusambandsins um greiningu atvinnusjúkdóma hafa verið þýddar og lagt til að vísað verði til þeirra í reglugerðinni. Þannig er þeim gefið ákveðið vægi við ákvörðun um hvort sjúkdómur geti talist hafa orsakast af starfsumhverfi viðkomandi. Hugsunin er sú að Sjúkratryggingar Íslands hafi leiðbeiningarnar til hliðsjónar við greiningu atvinnusjúkdóma og einnig að heilbrigðisstarfsfólk geti haft þær einnig til hliðsjónar. Starfshópurinn leggur áherslu á að leiðbeiningarnar verði vel kynntar af hálfu Sjúkratrygginga Íslands og Vinnueftirlitsins og þær verði gerðar aðgengilegar á vefsvæði beggja stofnanna.

